

Державний вищий навчальний заклад «Донбаський  
державний педагогічний університет»

Факультет фізичного виховання

Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Перший проректор



С. Набока

«27» червня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«ПЕДАГОГІКА»**

**підготовки здобувачів**

**першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

(назва рівня вищої освіти)

**спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)**

(шифр і назва спеціальності)

**за освітньо-професійною програмою**

**Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)**

(назва програми)

**мова навчання українська**

Слов'янськ – 2022 р.

Розробник:

Роздимаха Є.А., доктор філософії (PhD), старший викладач кафедри педагогіки


Рецензенти:

Пліско Є. Ю. – доктор педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

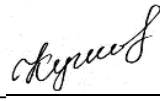
Одерій Л. Є. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки

Протокол № 12 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  Цибулько Л.Г.  
(ПІБ)

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Керівник групи забезпечення \_\_\_\_\_  Кушакова І.В.  
(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою  
Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

“\_27\_” червня 2022р.

протокол № 9

## 1. Опис навчальної дисципліни

| <b>Найменування показників</b>   | <b>Характеристика навчальної дисципліни</b> |                              |
|--|---|------------------------------|
|  | <b>денна форма навчання</b>                 | <b>заочна форма навчання</b> |
| Кількість кредитів – 5   | Обов'язкова                                 |                              |
| Загальна кількість годин – 150   | Рік підготовки:                             |                              |
|  | 2-й   | 2-й                          |
|  | Семестр                                     |                              |
|  | 3-й   | 3-й                          |
|  | Лекції                                      |                              |
| Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 1,7<br>самостійної роботи здобувача – 3,5 | 32 год.                                     | 6 год.                       |
|  | Практичні                                   |                              |
|  | 32 год.                                     | 6 год.                       |
|  | Лабораторні                                 |                              |
|  | 0 год.                                      | 0 год.                       |
|  | Самостійна робота                           |                              |
|  | 86 год.                                     | 138 год.                     |
|  | Вид контролю:<br>екзамен                    |                              |

*Мета вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка» – забезпечити необхідний обсяг теоретичних знань на практичних умінь і навичок, які покликані сприяти розвитку професійного мислення, готувати до усвідомленого володіння професійними вміннями та навичками*

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання,  
методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни (обов'язкової)  
«Педагогіка»**

| Компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми   | Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми   | Методи навчання   | Методи контролю   |
|--|---|---|---|
| <p>ЗК-6. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками іншими професійних груп різного рівня.</p> <p>ЗК-7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, застосування соціальних навичок (т.з. softskills) у професійній діяльності.</p> <p>СК-1. Здатність до цілепокладання, планування та</p> | <p>ПРН-04. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання, застосовувати диференціацію навчання.</p> <p>ПРН-05. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу закладу</p> | <p>Словесний метод, практичний метод, наочний метод, конспектування.</p> <p>Проектування засобів навчання (для інклюзивного класу).</p> <p>Віртуальний експеримент (на основі особистої методичної системи відповідно до заданих умов освітнього процесу початкової школи).</p> <p>Продукування планів роботи (методичного об'єднання</p> | <p>Опитування, практичні завдання, тестування, екзамен.</p> |

|  |  |  |  |
|--|--|--|--|
| <p>проектування процесу навчання здобувачів, інтегрованого навчання та здійснення міжпредметних зв'язків.</p> <p>СК-2. Здатність до визначення та врахування в освітньому процесі вікових та індивідуальних особливостей здобувачів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій; до пошуку ефективних шляхів мотивації здобувачів до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу; управляти власними емоційними станами.</p> <p>СК-3. Здатність до формування у здобувачів ключових і предметних компетентностей, моделювання змісту навчання відповідно до програмних результатів, добору</p> | <p>середньої освіти, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.</p> <p>ПРН-06. Організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних норм, протиепідемічних правил; вживати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів; уміти надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу, планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед здобувачів й інших учасників освітнього процесу.</p> <p>ПРН-07. Організовувати освітній процес із використанням інформаційних і комунікаційних технологій та дистанційного навчання, розвивати у</p> | <p>вчителів початкових класів ЗЗСО, планів роботи з батьками здобувачів початкової освіти, планів-конспектів уроків із різних освітніх галузей початкової школи для інклюзивного класу; розклад занять у початковій школі, план позаурочної й позашкільної роботи, свідоцтво досягнень учня початкової школи та ін.).</p> <p>Експертне оцінювання (оцінювання, взаємооцінювання та самооцінювання уроків, планів, розкладу уроків проекти внутрішньої шкільної документації: кошторис, стратегія розвитку ЗЗСО, правила внутрішнього розпорядку закладу, посадові інструкції працівників ЗЗСО та ін.).</p> |  |
|--|--|--|--|

|   |   |  |  |
|---|---|--|--|
| <p>оптимальних форм, методів, технологій та засобів.</p> <p>СК-4. Здатність до організації різних видів і форм навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів у межах предметної спеціальності (рівень базової середньої освіти).</p> <p>СК-5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль, оцінювання та аналіз рівня навчальних досягнень здобувачів на засадах компетентнісного підходу.</p> <p>СК-8. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду; визначення індивідуальних професійних потреб.</p> <p>Ключові слова: загальні основи педагогіки, дидактика, теорія виховання, теорія освіти і навчання, історія педагогіки, педагогічна майстерність, особистість</p> | <p>здобувачів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.</p> <p>ПРН-08. Визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти, очікуваних результатів навчання, освітніх потреб здобувачів, використовуючи базові наукові категорії та поняття спеціальності (предметної спеціальності).</p> <p>ПРН-09. Планувати та організовувати освітній процес у закладах середньої освіти (на рівні базової середньої освіти), позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання, сучасні методи і методики та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів.</p> <p>ПРН-10. Розвивати у здобувачів</p> |  |  |
|---|---|--|--|

|  |  |  |  |
|--|--|--|--|
|  | <p>ключові та предметні компетентності з предметної спеціальності, формувати готовність до їх практичного застосування</p> <p>ПРН-11. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів середньої освіти.</p> <p>ПРН-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки у стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в закладі середньої освіти, оцінювати результативність їх застосування.</p> <p>ПРН-13. Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах ЗСО, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах</p> |  |  |
|--|--|--|--|

### 3. Структура навчальної дисципліни

| Назви тем  | Кількість годин |           |           |           |              |          |          |            |
|--|-----------------|-----------|-----------|-----------|--------------|----------|----------|------------|
|  | Денна форма     |           |           |           | Заочна форма |          |          |            |
|  | усього          | зокрема   |           |           | усього       | зокрема  |          |            |
|  |                 | л         | пр        | с.р.      |              | л        | пр       | с.р.       |
| Тема 1. Загальні основи педагогіки. Народна педагогіка. Особистість учня, розвиток, формування, навчання. Проблема мети в педагогіці.                                  | 40              | 8         | 8         | 24        | 40           | 2        | 2        | 36         |
| Тема 2. Теорія виховання. Суть і зміст процесу виховання. Засоби, методи і прийоми виховання. Особистість і колектив. Розумове, естетичне, фізичне виховання           | 40              | 8         | 8         | 24        | 40           | 2        | 2        | 36         |
| Тема 3. Дидактика. Предмет і основні категорії дидактики. Різні підходи до навчання і їх характеристики. Закономірності та принципи навчання. Методи і засоби навчання | 40              | 8         | 8         | 24        | 40           | 2        | –        | 38         |
| Тема 4. Школознавство. Система освіти в Україні. Форми організації навчання. Методи роботи в школі. Передовий педагогічний досвід                                      | 30              | 8         | 8         | 14        | 30           | –        | 2        | 28         |
| <b>Разом:</b>  | <b>150</b>      | <b>32</b> | <b>32</b> | <b>86</b> | <b>150</b>   | <b>6</b> | <b>6</b> | <b>138</b> |
| <b>Усього годин</b>  | <b>150</b>      | <b>32</b> | <b>32</b> | <b>86</b> | <b>150</b>   | <b>6</b> | <b>6</b> | <b>138</b> |



## 4. Програма навчальної дисципліни

### 4.1. Теми лекцій

| № з/п | Назва теми  | Кількість годин |              |
|-------|---|-----------------|--------------|
|       |   | денна форма     | заочна форма |
| 1     | Загальні основи педагогіки, народна педагогіка                                | 2               | 2            |
| 2     | Особистість учня, розвиток, формування, навчання. Проблема мети в педагогіці. | 2               | –            |
| 3     | Принципи виховання і навчання   | 2               | –            |
| 4     | Основні категорії навчально-виховного процесу                                 | 2               | –            |
| 5     | Суть і зміст процесу виховання. Методи і прийоми виховання                    | 2               | 2            |
| 6     | Засоби, методи і прийоми виховання і навчання                                 | 2               | –            |
| 7     | Особистість і колектив. Соціокультурне середовище в педагогічному аспекті     | 2               | –            |
| 8     | Розумове, естетичне, фізичне, трудове виховання                               | 2               | –            |
| 9     | Дидактика. Предмет та основні принципи дидактики                              | 2               | 2            |
| 10    | Різні підходи до навчання і їх характеристики.                                | 2               | –            |
| 11    | Закономірності та принципи навчання.<br>Методи і засоби навчання              | 2               | –            |
| 12    | Структура побудови уроку. Форми і методи виховної роботи в школі              | 2               | –            |
| 13    | Система освіти в Україні. Мета та ідеал                                       | 2               | –            |

|              |  |           |          |
|--------------|--|-----------|----------|
|              | національного виховання                              |           |          |
| 14           | Форми організації навчання. Методи роботи в школі.   | 2         | –        |
| 15           | Організація позаурочної і позакласної роботи в школі | 2         | –        |
| 16           | Форми організації взаємодії учителя і учня           | 2         | –        |
| <b>Разом</b> |  | <b>32</b> | <b>6</b> |

#### 4.2. Теми практичних занять

| № з/п | Назва теми   | Кількість годин |              |
|-------|--|-----------------|--------------|
|       |  | денна форма     | заочна форма |
| 1     | Особистість учня, розвиток, виховання і формування особистості                 | 2               | 2            |
| 2     | Народна педагогіка, етнопедагогіка та педагогіка як окрема наука               | 2               | –            |
| 3     | Суть і зміст процесу виховання. Закономірності і принципи виховання            | 2               | –            |
| 4     | Засоби, методи і прийоми виховання   | 2               | 2            |
| 5     | Класифікація педагогічних прийомів. Педагогічна ситуація в теорії і практиці   | 2               | –            |
| 6     | Постать вчителя в класі. Проблема педагогічної майстерності                    | 2               | –            |
| 7     | Спільна виховна діяльність школи, сім'ї і громадськості                        | 2               | –            |
| 8     | Предмет і основні категорії дидактики  | 2               | 2            |
| 9     | Процес навчання, його структура. Різні підходи до навчання і їх характеристика | 2               | –            |
| 10    | Закономірності та принципи навчання. Зміст                                     | 2               | –            |

|              |  |           |          |
|--------------|--|-----------|----------|
|              | освіти в національній школі  |           |          |
| 11           | Система освіти в Україні. Управління та керівництво школи                      | 2         | –        |
| 12           | Методична робота в школі. Передовий педагогічний досвід                        | 2         | –        |
| 13           | Соціальне середовище педагогічного колективу в школі                           | 2         | –        |
| 14           | Сутність наукового світогляду, його риси в педагогічній перспективі            | 2         | –        |
| 15           | Організація індивідуальної роботи з учнями як різновид педагогічної діяльності | 2         | –        |
| 16           | Соціальний розвиток особистості школяра  | 2         | –        |
| <b>Разом</b> |  | <b>32</b> | <b>6</b> |

#### 4.3. Самостійна робота

| № з/п | Назва теми   | Кількість годин |              |
|-------|--|-----------------|--------------|
|       |  | денна форма     | заочна форма |
| 1     | Позакласне і позашкільне виховання і навчання              | 8               | 12           |
| 2     | Національні особливості родинного виховання                | 8               | 12           |
| 3     | Позакласна робота і робота в шкільних гуртках              | 6               | 10           |
| 4     | Виховання свідомості виховання. Основи правового виховання | 8               | 12           |
| 5     | Вивчення і розповсюдження передового педагогічного досвіду | 6               | 10           |
| 6     | Різні підходи до навчання та їх                            | 8               | 12           |

|              |   |           |            |
|--------------|---|-----------|------------|
|              | характеристика  |           |            |
| 7            | Різновиди освіти в країнах світу                        | 6         | 12         |
| 8            | Система освіти в історичній перспективі                 | 8         | 12         |
| 9            | Система розумового виховання                            | 6         | 12         |
| 10           | Система естетичного виховання                           | 6         | 12         |
| 11           | Розв'язання проблемних ситуацій в педагогічній практиці | 8         | 12         |
| 12           | Проблема педагогічної компетентності і професійності    | 8         | 10         |
| <b>Разом</b> |   | <b>86</b> | <b>138</b> |

## 5. Критерії оцінювання результатів навчання

| За накопичувальною<br>100 - бальною шкалою | За національною шкалою                                |                    |
|--|---|--------------------|
|  | <i>для екзаменів, звітів з<br/>практики, курсових</i> | <i>для заліків</i> |
| 90–100 балів                               | відмінно  | зараховано         |
| 89–75 балів                                | добре   |                    |
| 60–74 балів                                | задовільно  |                    |
| 26–59 балів                                | незадовільно  | не зараховано      |
| 0–25 балів                                 | неприйнятно   |                    |

## 6. Засоби діагностики результатів навчання

- 1) усні опитування на лабораторних заняттях – індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда (оцінюється рівень розуміння здобувачем теоретичного матеріалу, вміння формулювати запитання по темі та давати на нього відповідь, якість підготовки домашнього завдання);
- 2) перевірка виконання завдань практичної роботи – звіт, письмове тестування; вирішення дослідницьких задач; в тому числі перевірка вміння аналізувати й застосовувати одержані знання для вирішення практичних завдань; перевірка результатів виконання завдань для самостійної роботи.
- 3) екзамен – який містить такі питання.

### Питання до екзамену

1. Охарактеризуйте педагогіку як окрему науку
2. Назвіть основні особливості народної педагогіки, етнопедагогіки. Педагогічні системи світу і різновиди виховання і навчання в різних країнах світу
3. Охарактеризуйте особливості учня, його розвиток, формування особистості в процесі навчання і виховання. Свідомість і підсвідомість, пам'ять і особливості сприйняття людини.
4. Охарактеризуйте проблему мети в педагогіці. Принципи вибору цілей і підбір методів в навчанні.

5. Охарактеризуйте мету національного виховання
6. Учитель як організатор педагогічного процесу. Постать вчителя (авторитет, вплив, стилістика викладання)
7. Охарактеризуйте специфіку історії педагогіки і її використання в педагогічній практиці
8. Охарактеризуйте закономірності та принципи виховання в первісні часи і країнах стародавнього Сходу
9. Охарактеризуйте засоби, методи і прийоми виховання в античні часи і часи Середньовіччя
10. Опишіть історію педагогічної думки в Україні (Київська Русь, козацька педагогіка).
11. Охарактеризуйте принципи і структуру педагогіки епохи Відродження і Нового часу
12. Охарактеризуйте принципи і структуру педагогічної думки Просвітництва
13. Охарактеризуйте принципи і структуру педагогічної думки України ХХ століття
14. Охарактеризуйте принципи і структуру розумового, естетичного, трудового і фізичного виховання.
15. Опишіть структуру особистості і соціуму, взаємодію особистості і соціуму в педагогічному ракурсі. Учнівський колектив, його структура і активність.
16. Опишіть поняття про правила і принципи педагогічного процесу, розкрийте значення мети і ідеалу виховання і навчання
17. Розкрийте взаємозв'язок спільної виховної діяльності школи, сім'ї і соціуму. Опишіть роль середовища і його види в аспекті педагогічної науки
18. Опишіть предмет та основні категорії дидактики
19. Опишіть дидактичні системи (традиційну і педоцентричну)
20. Наведіть і опишіть сутність, етапи і структуру навчання. Принцип системності і послідовності в навчанні

21. Охарактеризуйте самоосвіту в рамках педагогіки (самодіяльність, самоорганізація і проблеми впливу на ці процеси)
22. Охарактеризуйте особливості присвоєння знань
23. Опишіть особливості застосування психології в педагогічному процесі
24. Охарактеризуйте принципи імпровізації вчителя на уроці, її доречність і проблеми планування уроку
25. Опишіть принципи планування педагогічного процесу
26. Опишіть методи і прийоми інтенсифікації учбового процесу, методи активізації учнів
27. Опишіть проблему емоційного фону в учнівському колективі, проблеми емоційної взаємодії з учнями
28. Охарактеризуйте проблему пізнавального інтересу
29. Наведіть приклади правильних і неправильних прикладів взаємодії і реакції як учнів, так і викладачів і їх вплив на учбовий процес
30. Наведіть приклади різноманіття в учбовому процесі, методи інтенсифікації навчання і стимулювання учбової активності учнів.

## **7. Рекомендована література**

### **(основна)**

1. Васюк О. В. Історія педагогіки та освіти в Україні : підручн. Київ : ЦП «Компринт», 2019. 519 с.
2. Гаврілова Л. Г., Кухар Л. О., Топольник Я. В. Інформаційно-комунікаційні технології в педагогічних дослідженнях: навч.-метод. посібник для студентів вищ. пед. навч. закладів. Слов'янськ: Видавництво Б. І. Маторіна, 2017. 310 с.
3. Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : навч. посіб. Київ, 2017. 456 с.
4. Маценко Л. М. Педагогіка сімейного виховання : підручник. Вид. 3-тє, доп., Київ : ЦП «Компринт», 2019. 376 с.

5. Основи педагогічної майстерності (для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта) : навч.-метод. посібник / упоряд. Наталія Мачинська, Анна Федорович, Наталія Яремчук. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с.
6. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2021. 228 с.
7. Смолюк І., Смолюк С., Ємчик О. Порівняльна педагогіка: навч.-метод. посіб. Луцьк: ФОППокора І.О., 2019. 238 с

**(допоміжна)**

1. **Bondarenko N., Rozdymakha Ye., Oderiy L., Rozdymakha A., Arsova D.** Education of Moral Culture of Student Youth in the Conditions of Polycultural Space. *Pedagogika–Pedagogy*. 2021. Volume 93, Issue 7, Pp. 978–992.
2. Васюк О. В. Теорія і історія соціального виховання : підруч. Київ : ЦП «Компринт», 2018. 419 с.
3. Нова українська школа: Порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Пляди», 2017. 206 с.
4. Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. Кривий ріг : Айс Принт, 2017. Вип. 1 (50). 332 с.
5. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. В. Рябова, І. І. Драч, Н. О. Приходькіна, Н. В. Любченко [та ін.] ; Ун-т менедж. освіти НАПН України. Київ, 2017. 316 с.
6. Руденко Ю. Д. Шляхи подолання кризи сучасної педагогіки. Київ : Просвіта, 2018. 278 с.
7. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні : метод. рекомендації до практичних занять магістрантів / [авт.-укл. Т. О. Дороніна]. Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 130 с.



## 8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: URL: <http://posek.km.ua/biblioteka/pdf>
2. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. – Педагогіка родинного виховання URL: [http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc\\_id=1100497](http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1100497)
3. Маценко Л.М. Педагогіка сімейного виховання: підручник. URL: [https://pidruchniki.com/81714/pedagogika/pedagogika\\_simeynogo\\_vihovannya](https://pidruchniki.com/81714/pedagogika/pedagogika_simeynogo_vihovannya)
4. Соціальна педагогіка : підручник / за загальною редакцією А.Й. Капської URL: <https://studfile.net/preview/5462857/>

## 9. Посилання на дистанційний курс

<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2370>